לכתחלה קתני [א]ולימא ליה גזירה דלמא קדים וחליץ לראשונה ברישא ולא מתייבמות קתני דליכא דין יבום הכא כלל ולימא ליה גזירה שמא ימות [ב]ואסור לבטל מצות יבמין ר' יוחנן למיתה לא חייש ולימא ליה רבי (א) אלעזר היא [ג]דאמר כיון שעמדה עליו שעה אחת באיסור נאסרה עליו עולמית מדסיפא ר' אלעזר רישא לאו רבי אלעזר ונימא [ד]להו דנפול בבת אחת ורבי יוסי הגלילי היא [ה]דאמר אפשר לצמצם לא סתם לן תנא כר' יוסי הגלילי ולימא ליה [ו]דלא ידעינן הי נפול ברישא אי הכי היינו דקתני קדמו וכנסו יוציאו בשלמא (ב) ראשונה אמרינן ליה מאן שריא לך אלא שניה אמר חבראי שניה ייבם אנא ראשונה מייבם היינו דקאמר ליה אחיות איני יודע מי שנאן: תנן [ז]היתה אחת מהן אסורה על האחד איסור ערוה אסור בה ומותר באחותה והשני אסור בשתיהן ס"ד דנפלה חמותו תחלה ואמאי ליקו חתן לייבם הך דאינה חמותו ברישא ותהוי חמותו לגבי אידך כיבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה תחזור להיתרה הראשון [ח]א"ר פפא כגון דנפלה הך דאינה חמותו ברישא: ר"א אומר בש"א וכו': תניא [ט]ר"א אומר ב"ש אומרים יקיימו ובה"א יוציאו רש"א יקיימו אבא שאול אומר קל היה להם לב"ה בדבר זה שבית שמאי אומרים יוציאו ובה"א יקיימו ר"ש כמאן אי כב"ש היינו ר"א אי כב"ה היינו אבא שאול [י]ה"ק לא נחלקו ב"ש וב"ה בדבר זה: היתה אחת מהם כו': הא תנינא חדא זימנא [כ]אחותה כשהיא יבמתה או חולצת או מתייבמת צריכא דאי אשמועינן התם משום דליכא למיגזר משום שני אבל הכא דאיכא למיגזר משום שני אימא לא ואי אשמועינן הכא משום דאיכא שני דקא מוכח אבל התם דליכא שני אימא לא צריכא: איסור מצוה כו': הא נמי תנינא

איסור

חולצות לכתחלה. משמע כלומר אין כאן תקנה אחרת: ה"ג **ולימא ליה גזירה דלמא קדים וחליץ לראשונה ברישא.** אי אמרת להו חלוצו לשניה ויבמו ראשונה גזירה דלמא קדים חד וחליץ לראשונה ואתי לייבומי אידך שניה דסברי מה איכפת בין זו לזו אבל בדיעבד שחלץ לשנייה תחלה שריא ליה לאידך לייבומי קמייתא דמאן דחזי דחלץ לשניה ברישא וחזר וייבם קמייתא אסיק אדעתיה ולא אתי למחלץ לקמייתא ולייבומי שניה: ומשני **ולא מתייבמות קתני.** דאי נמי חלץ לשניה אין כאן יבום: **ולימא ליה גזירה שמא ימות ואסור לבטל מצות יבמין.** וה"פ לימא ליה רבי יוחנן תנא דמתני' טעמיה לאו משום זיקה קא אסר לייבם ב' אחיות דס"ל אין זיקה דאי טעמא משום זיקה מכי חלין לשניה ופקע זיקתה שרי לייבומי ראשונה כדאמרי אנא אלא טעמא משום שמא ימות כדאמר בריש פירקין(ט) דלמא אדמייבם חד מיית אידך כו' ומשו"ה שקול רבנן דין יבום מאחיות לגמרי ואפילו חלץ לחדא מינייהו דלא בטלי תו מצות יבמין כי היכי דלא ירגילו יבום באחיות ואתי לייבומי לכתחלה קמי חליצה ואדמייבם חד מיית אידך אבל לגבי מיתה דלעיל דאיירי בה ר' יוחנן ליכא למיגזר הכי: **ר' אלעזר היא.** בפ' ב"ש (לקמן קט.) ולגא דאמרי כרבנן: **מדסיפא.** דמתני' ר"א דקתני ר"א אומר ב"ש אומרים יקיימו (כו') ב"ה אומרים יוציאו: **ולימא ליה.** דלא ידעינן הי נפול ברישא דלימא ליה חלוץ לשניה: **א"ה.** דמשום דלא ידעינן הוא הא אי הוה ידעינן מתייבמת ראשונה: **היינו דקתני.** כלומר הא דקתני יוציאו אמאי: **בשלמא לראשון אמרי' ליה.** אפיק דודאי באיסורא אתא לידך דא"נ ראשונה היא מאן שריא ניהלך הלא אחות זקוקה היא ומי מאחיך חלץ לאחותה לאפקועי זיקה מינה אלא שני לימא ל(י)אחר שייבם ראשון שניה אירע לחלקו והויא זו ראשונה יבמה שהותרה ונאסרה וחזרה והותרה דהכי אמר בפ' כילד (לעיל כד.) קדמו וכנסו אין מוציאין מידם משום דליכא אלא ספק פגע באחות זקוקה והא נמי לשני ספק הוא: **היינו דקאמר ליה אחיות איני יודע מי שנאן.** דלא מצי לתרוצי כשמעתיה כלל: **איסור ערוה.** כגון חמותו או ערוה אחרת: **דנפלה חמותו ברישא.** (ל)זו שאסרה את האחרת נפלה תחלה. והאי דנקט חמותו חדא מעריות נקט וניחא למינקטיה מילתא דשכיחא ושאר עריות טריחא מילתא לאשכוחי: **אמאי.** שני אסור בשתיהן ליקו חתן של ראשונה ולייבם לשניה דאינה חמותו ואינה אחות זקוקה ותיהוי חמותו לגבי אידך את יבמה שהותרה בשעת נפילה כו': **כגון דנפלה הך דאינה חמותו ברישא.** ואי במייבם לה האיך ברישא פייסא שנייה שנאסרה משעת נפילתה (ל)[הוי] הלכך תו לא מהני לה היתר: **קל היה לבן לב"ה.** כלומר ב"ה לקולא אמרי: **ר"ש כמאן.** אליבא דמאן: **אי.** אתא למימר בית שמאי אומרים יקיימו היינו ר"א: **ואי אב"ה.** קא מסהיד היינו אבא שאול והא ליכא למימר דטעמא דנפשיה קאמר דלאו בר פלוגתייהו דבית שמאי ובית הלל הוא: **תנינא חדא זימנא.** בפרק כילד אחותה של ערוה כשהיא יבמתה או חולצת כו' והיינו נמי אסור בה ומותר באחותה: **ה"ס.** הוא דליכא אלא חד אחא לקמן וליכא למיגזר מידי אבל הכא דאיכא למיגזר דלמא אתא שני לייבומי (מ)כאחיו וקא פגע באחות זקוקתו דקמי דידיה הוו רמיין תרווייהו אימא אפילו האי דלא רמיא ערוה קמיה לא לייבם קא משמע לן: **דקא מוכח.** דמדלא מייבם האי (נ)כאחיו איכא היכרא דאחות זקוקתו אסורה והאי דייבם האי משום טעמא דערוה לא רמיא קמיה ולא אתי למישרי אחות זקוקתו בעלמא: **אבל הכא.** דליכא אלא חד אח אימא לא לייבם דלמא אתי למישרי אחות זקוקתו בעלמא:

איסור

דבאלו יבמות ליכא שום חששא והא לא חיישינן שאם נתיר כאן לייבם הראשונה כשכבר חלץ לשניה אתי בעלמא למיעבד איפכא שאינה חששא גדולה כ"כ שלא יטעו להתיר השניה שלא הותרה מתחלה בשביל שנתיר הראשונה שהותרה אבל באו לימלך בפנינו מתחלה יש לגזור כיון שהיו (ס)הגרות עצמן יכול לבא לידי קלקול ומשני ולא מתייבמות קתני דליכא דין ייבום כלל אפי' קדם וחלץ כבר לשניה ופריך ולימא ליה שמא ימות וכו' ויעמיד המשנה כמ"ד אין זיקה דלדידיה ודאי אפילו קדם וחלץ לשניה דליכא למיחש טפי באלו יבמות מ"מ אסור לייבם ראשונה שאם נתיר כאן לייבם אחר חליצה יבוא בעלמא לייבם ברישא דלא מסקי אדעתייהו טעמא דלמא אדמייבם חד מיית אידך שאין זה טעם ידוע ועוד אר"י דיש לפרש בענין אחר ולימא ליה דלמא קדים וחליץ לראשונה ברישא ואפי' חלץ כבר מעצמו לשניה אסרינן ראשונה לינס דלמא אתי למישרי בעלמא שניה נמי כשקדם וחלץ לראשונה אבל במיתת שניה לא שייך למיגזר כי האי גוונא ומשני ולא מתייבמות קתני דליכא דין ייבום כלל אפילו מתה שניה ופריך ולימא ליה גזירה שמא ימות ולהכי אסרה מתני' אפילו מתה שניה דאי שריא לייבם בשני יבמים אחר מיתת שניה יבא להתיר בלא מיתה אבל ר' יוחנן לא איירי אלא כינס אחד דכינס אחד לא אתי להתיר בלא מיתה דאם כן היה מבטל מיד מצות יבמין אבל בשני יבמין דאין מבטל מיד אלא דגזירה שמא ימות אידך ויבוא לטעות ולייבם וחזר בו ר"י מפירוש זה דכינס א' נמי קתני במתני' ולא מתייבמות דמשמע דליכא דין ייבום כלל ואפי' מתה שניה דקתני לקמן ג' אחין ב' מהן נשואין ב' אחיות ומתו הנשואין את האחיות הרי אלו חולצות ולא מתייבמות: **ולימא** ליה ר"א היא. היינו ר' אלעזר דהחולץ (לקמן דף מא. ושם) דתני גבי שומרת יבם שקידש אחיו את אחותה מתה יבמתו מותר באשתו מתה אשתו אותה יבמה חולצת ולא מתייבמת ובקונטרס פי' דהיינו ר"א בפרק ב"ש (לקמן דף קט. ושם) דתנן המגרש את אשתו והחזירה מותרת לייבם ור' אלעזר אוסר: **לא** סתם לן כר' יוסי הגלילי. לר' יוחנן הוא דמסקינן הכי אבל רב חסדא מוקי מתניתין דשבועת העדות (שבועות לג. ושם) דכפרו שניהם בבת אחת כר' יוסי הגלילי ור' יוחנן מסיק התם אפי' תימא רבנן והיינו לטעמיה דהכא ובפ"ק דעירובין (דף ה: ד"ה וספק) פירשתי דקיימא לן דבידי אדם אפשר לצמצם ובידי שמים נמי משמע לרבא דאית ליה פרק בתרא דבכורות(ע) (דף ס: ושם) דאפשר לצמצם גבי יצאו שנים בעשירי ובפרק בהמה המקשה (חולין ע. ושם) גבי בעיא אם הלכו כאברים אחר הרוב דמוקי לה שיצא חציו ברוב אבר ואי אמרת דא"א לצמצם מאי קמיבעיא ליה דממה נפשך טעון קבורה דשמא יצא רובו ואין להאריך כי שם הארכתי: **הך** דאין חמותו ברישא. וא"ת מ"מ תקשה לרב דשרי אפילו שניה וי"ל דרב אית ליה אין זיקה ולא מיתסר אלא משום ביטול מצות יבמין וגזרינן דלמא מייבם אידך ברישא: (פ)**רבי אליעזר** אומר ב"ש אומרים יקיימו. וא"ת וכי טעמא דב"ש אתא לאשמועינן דהכי פריך בפרק רבי אליעזר דמילה (שבת דף קלה.) וי"ל דאיצטריך הכא לאפוקי מברייתא דאבא שאול דאמר קל היה להם לב"ה בדבר זה:

אבל

יא א מיי' פ"ז מהל' יבום הלכה א סמג עשין נג טוש"ע אה"ע סימן קעה ספר א:
יב ב מיי' שם טוש"ע שם סעיף ב:
יג ג מיי' שם הל' ה טוש"ע שם סעיף א:

מוסף רש"י

הגהות הב"ח

(א) גמ' ר' אליעזר היא כצ"ל וכן בכל העמוד: (ב) שם בשלמא ראשון אמרינן ליה מאן שרא לך אלא שני אמר:

תוספות ישנים

תום' חד מקמאי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones